

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE



VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ
FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR SOCHAŘSTVÍ 2
SCULPTURE STUDIO 2

love rhymes with fuck you
love rhymes with fuck you

DIPLOMOVÁ PRÁCE
MASTER'S THESIS

AUTOR/KA PRÁCE
AUTHOR

BcA. Jan Bražina

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

Mgr. Martin Mazanec, Ph.D.

BRNO 2023

OBSAH DOKUMENTACE:

TEXTOVÁ ČÁST	s. 4–13
abstrakt a úvod	s. 4–5
I. kapitola	s. 6–7
II. kapitola	s. 8–9
III. kapitola	s. 9–10
IV. kapitola	s. 11–12
závěr	s. 13
OBRAZOVÁ ČÁST	s. 14

TEXTOVÁ ČÁST

abstrakt

Ve své práci zhmotňuji osobní prožitky, vzpomínky a představy o budoucím životě. V souvislosti s nimi dále tematizuji i heteronormativitu vztahů dikтовanou společností mladým lidem. Ve své tvorbě se uvedenými tématy zabývám prostřednictvím intuitivní práce s textilem, kdy se snažím skrze tento materiál vyjádřit své pocity, ve kterých tíhnu k domácímu a klidnému zázemí. V průběhu minulého roku jsem začal s projektem, který původně nesl název *Hydroponic Love*, v němž jsem se vypořádával s vlastním selháváním ve vztazích a budoval pouto k neživým předmětům za účelem ukojení své touhy po lásce. Skrze tuto etapu jsem postupně rozvinul své téma a rozpracoval představu o lásce, která může přecházet až v nebezpečnou posedlost. Projekt se nakonec rozšířil na čtyři části, ve kterých jsem rozpracoval několik podtémat, která se již nevěnovala jen mým osobním tužbám a selháním, ale i s nimi souvisejícímu širšímu společenskému kontextu.

úvod

V průběhu svého studia jsem pracoval s textilem mnoha různými způsoby. Začínal jsem u secondhandových kusů oblečení, které jsem nejen využíval ve své umělecké práci, ale také je i nosil a takto si k nim vytvářel osobní vztah. Experimentoval jsem s barvením, šitím, trháním a jiným degradováním materiálu. Pomocí betonu a sádry jsem fixoval oděvy v určité fázi pohybu. Těmito a dalšími experimenty jsem postupně nacházel a rozvíjel osobitou estetiku své tvorby. Textil jsem ohledával téměř jako pod lupou a postupně jsem si tak vytvořil široký rejstřík různých pracovních postupů, které využívám dodnes. Milníkem v mé práci s textilem bylo úmrtí mých prarodičů. Na půdě po nich zbylo plno starých prostěradel, která mí prarodiče za svůj život nashromáždili. Prostěradla, ke kterým jsem se takto dostal, jsem si převezl na ateliér, kde jsem s nimi začal pracovat. Pomalu jsem je zkoumal a osahával. Ručně jsem je dlouhými procesy barvil a během chvil, které jsem s nimi trávil, jsem si k nim vytvořil silné propojení. Staral jsem se o ně jako o vlastní děti. Od transformování a péče o tyto textilie jsem později přešel k vytváření kostýmů. Během svého studia jsem si vytvářel basic střihy ze starých secondhandových oděvů. Toho jsem využil a vybral jeden z těchto střihů. Zpočátku jsem váhal, zda ho použít, protože jeho funkce ani vzhled nebyly takové, jaké jsem si představoval. Později jsem střih upravil tak, že z něj vznikla volánová košile. Ta se stala vzorem pro další mé kostýmy a položila základy celého tohoto projektu. Košile sama o sobě vyzařovala silnou energii, díky které jsem dokázal zapomenout na svět okolo. Když došla prostěradla po prarodičích, začal jsem shánět další podobné materiály, díky kterým bych mohl pokračovat ve své tvorbě. Hledal jsem různé druhy bavlněných prostěradel, ubrusy a jiné podobné textilie. Jednoho dne jsem u popelnic našel peřiny či deky, které mě navedly do další části mé práce. Stále více jsem si uvědomoval význam, jaký pro mne tyto materiály mají, a začal jsem se ptát, proč mě přitahují především bavlněné bílé materiály. Tyto materiály, domnívám se, jsou odkazem k mému dospívání. Vybavují se mi vzpomínky na babičku a dědečka, kdy jsme u nich s mou sestrou usínali pod tíhou chladivých peřin v bavlněných povlečeních. Peřiny a prostěradla takto vnímám jako vzpomínku na dospívání,

ve které ale zároveň spatřuji určitou představu života (manželství, rodiny, rodinného domu). Kvůli četným ateliérovým návštěvám mých kamarádů, během kterých jsme se ponořovali do asociací, jež evokuje moje práce, jsem začal na svou práci nahlížet novým způsobem. Pomohlo mi to propojit příběhové linky a ukázalo mi to cestu, jakým způsobem svá témata dál rozpracovávat. Bílé volány na společenské košili se staly nositelem této nové linky mé tvorby, ve které jsem usiloval o rozřešení své životní situace, a takto dosažení klidu, po kterém tak toužím.

V diplomové práci vycházím z několika osobních prožitků, které v mém životě vyeskalovaly na přelomu roků 2021 a 2022, a z materiálů, ke kterým jsem si v tom období vytvořil blízký vztah. Navzdory silným emocím, vyvolaných úmrtím v rodině a nevydařeným vztahem, jsem začal pravidelně chodit na ateliér. Práce mi pomáhala vypořádat se s těmito silnými emocemi a smutnými vzpomínkami. Postupně jsem projekt rozpracoval do takové míry, že jsem ho musel rozdělit na několik částí, ve kterých jsem podrobněji zpracovával jednotlivá podtémata, jež vzešla z původní myšlenky svatební košile. Pro svou diplomovou práci jsem vytvořil fiktivní příběh dvou postav, inspirovaný rituálem svatby, ze kterého následně vznikly tři výstavy, jež předznamenaly mou diplomovou práci v Galerii Mladých v TICu. Předcházející výstavy chápu jako jednotlivé kapitoly v příběhu, který se teď pokusím vyložit a zasadit do kontextu. Vše začalo v 123Gallery, kde jsem prezentoval první kus projektu — svatební šaty a oblek. Tímto způsobem jsem uvedl na scénu dvě hlavní postavy, které nás provází celým příběhem. Tyto entity podporují frustraci z nenaplnitelnosti vize, kterou si nesu od svého dětství. Použitými materiály odkazují k domácímu a klidnému zázemí a s ním spojenými institucemi rodiny, manželství a svatby. Vycházím ze svých zkušeností — především z dospívání, ale i z posledních let. Inscenovaný vztah vnímám nejen jako přemostění mezi dvěma postavami, které k sobě chovají určitý druh náklonosti, ale i jako moje osobní přemostění mezi utopickou představou dobrého života a reálnou situací, ve které se nacházím.

I.

You are the one who steals foam and keeps it in their pocket.
(hydroponic love)

C'est pas possible cet amour

C'est incroyable

Tu me fais transpirer

C'est parfait

...

Cha—ching, cha—ching

We're loaded, and we're not gonna blow it

Cha—ching, cha—ching

We're hooked up with the love 'cause we grow it

Cha—ching, cha—ching

We got hydroponic love and we're smokin'

Cha—ching, cha—ching

*We burn it, you and I, we are so lit*¹

V instalaci vycházím z původního projektu *hydroponic love*, kde jsem se inspiroval písní „*Luxurious*“ od Gwen Stefani. Tahle píseň má silnou souvislost se vztahy, konkrétně s touhou po ideálním vztahu. Text popisuje touhu po partnerovi, který by splňoval všechny představy o luxusním a dokonalém životě a vyjadřuje touhu po ideálním vztahu plném luxusu a bohatství. Zároveň však ukazuje, že tyto faktory nejsou nejdůležitější pro plnohodnotný a šťastný vztah. Tuto myšlenku jsem si za daných okolností převedl na svou situaci a asociuji si ji spíše s láskou k neživým objektům a věcem které můžu milovat, ale nikdy mě nezraní. Například oblečení, tráva, ...

První instalace z této série v 123Gallery byla součástí výstavy *You are the one who steals foam and keeps it in their pocket*.² Jednalo se o skupinovou výstavu u příležitosti zakončení rezidence v Kolektivu Petrohradská. Na výstavě jsem představil své dva protagonisty — ženicha a nevěstu — jejichž příběh pokračuje v dalších výstavách. Stylizované figury mých postav nereprezentují konkrétní charaktery, ale jsou archetypy zosobňující významy, které figury ženicha a nevěsty ve společnosti nesou. Role, do kterých své protagonisty stavím, vznikly intuitivní interpretací společenských rituálů spojených s obřadem svatby. Prvním pro výstavu vzniklým objektem byla zmiňovaná svatební košile, kterou jsem následně doplnil o sukni a korzet. Korzet je dalším klíčovým motivem, se kterým jsem začal pracovat. Ušil jsem ho z bavlněných prostěradel a je tvořen ze dvou částí, které se k sobě svazují. S jeho výrobou jsem začal na rezidenci ve Vídni už na začátku roku 2022.

¹ Gwen Stefani, „*Luxurious*“, video, 4:06 min., *YouTube*, nahráno uživatelem gwenstefani, 5. říjen 2009, https://www.youtube.com/watch?v=mXFXwenVJg4&ab_channel=GwenStefaniVEVO (cit. 17.4.2023).

² *You are the one who steals foam and keeps it in their pocket*., kurátorky Edita Štrajtová a Linda Vondrová, 123Gallery, Praha, 2022.

Během rezidence jsem v průběhu dvou týdnů šil pět korzetů, na kterých jsem si zkoušel, jak kreativně pracovat s různými tvary a šít tento typ oděvu podle stříhu. Tyto nabyté zkušenosti s tvorbou korzetů, jsem využil během své další rezidence v Petrohradské, jejíž výsledky jsem prezentoval v 123Gallery. Korzet obepíná naznačené tělo nebo spíše textilií, pod níž toto tělo tušíme. Svazování dvou polovin korzetu k sobě předznačilo další kapitolu mého projektu. Postava ženicha je na výstavě reprezentovaná oblekem ušitým z peřin, které jsem našel u popelnic. Z těch jsem ručně ušil bundu a kalhoty, následně jsem je pak ještě nabarvil airbrushem, kterým jsem je sladil do zeleno-fialových tónů. Oblek ženicha i nevěsty jsou instalovány pomocí ramínek, která jsem vytvořil z textilu, sádry a lana. Zavěšené figury ženicha a nevěsty se díky tomu propojují s prostorem výstavy a diváctvem.



You are the one who steals foam and keeps it in their pocket, 123Gallery, Praha, 2022
textil, sádra, lano, 180 x 75 cm

II. acting out of character

*Night's kind of funny
Not in it for the money
But I know that I've gotta pay
Love's gonna getcha
But only when I letcha
And I don't wanna turn away*

*Why can't the boys be the toys
That the girls want the boys to be
And why can't the girls see the world
That the boys want the girls to see, yeah*

*Everybody from the block
Needs to be feeling nice
It ain't no weakest party
But get up enjoy the ride
What you see and what you hear
Can never be exposed
Acting out of character
Is everything we know³*

Text písně, který dal název této výstavě se zaměřuje na nejasnosti, které mohou existovat v lásce. Skladba *In the Middle* ukazuje, jak mohou takové nejasnosti vést k napětí a naznačuje, že je někdy třeba si uvědomit, že vztah nemusí být dokonalý a že kompromisy jsou součástí každého vztahu.

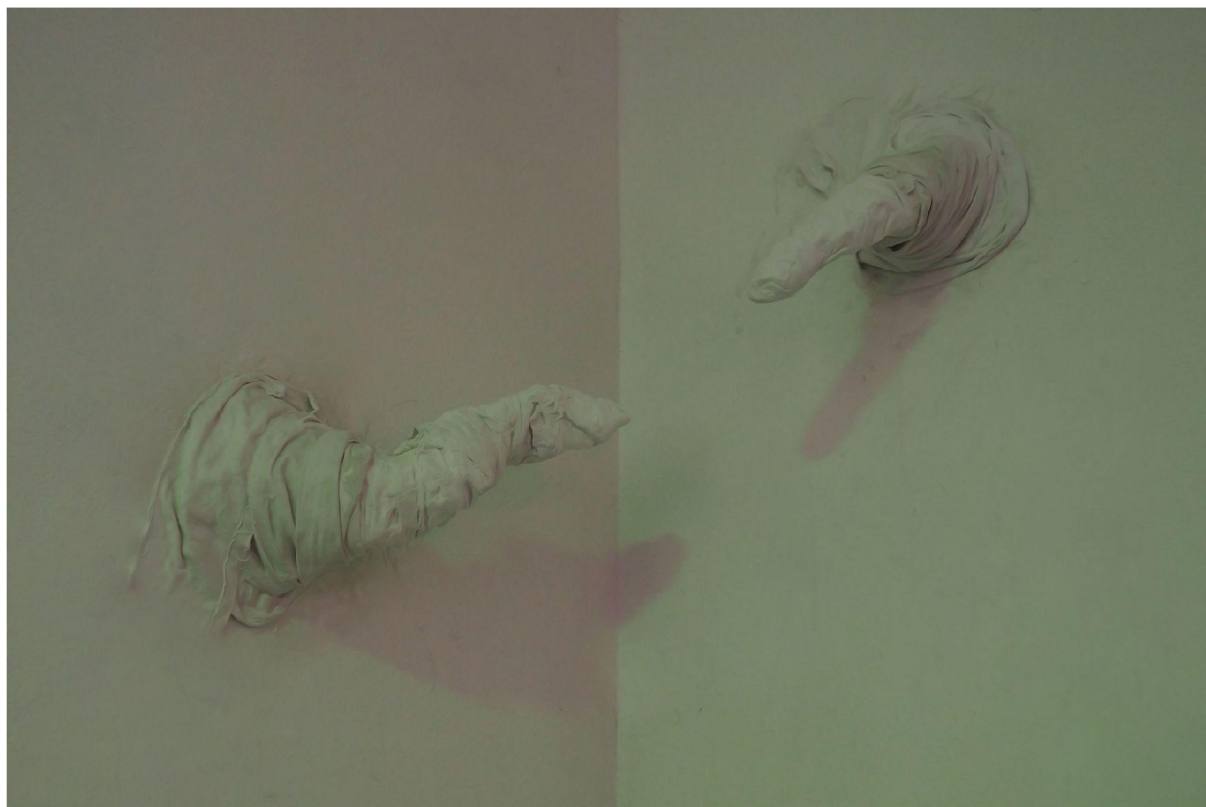
V téhle části projektu, která byla vystavena v galerii Průchod,⁴ se oprošťuji od konkrétního znázornění těla a přecházím k abstraktnější formě která přispívá k proměně prostoru. V galerii řeším samostatné propojení postav, které se ve stejnou dobu objevují v galerii Zaazrak. Soustředím se tedy na přetvoření galerijního prostoru takovým způsobem, jako jsem vytvářel postavy. Chapadla, která v předchozí instalaci propojovala dvě postavy, jsem zde rozvinul do prostoru a nechal je prorůstat stěnami galerie. Chapadla se linou prostorem, působí v něm a spoluutváří ho, čímž se snažím poukázat na to, že láska může být složitá, ale že zároveň může být důležitou a nezbytnou součástí života. Láska, která zde na sebe bere podobu zmíněných chapadel, svazuje a propojuje prostor, podobně jako propojovala těla v Zaazraku. Rozvinutím své práce do prostoru jsem cílil na překonání pocitu jinakosti a vyjádřil lásku z pohledu osob, které se snaží pochopit komplikované emoce, které

³ Sugababes, „In the Middle“, video, 3:41 min., *YouTube*, nahráno uživatelem sugababesmusic, 16. červenec 2007, https://www.youtube.com/watch?v=rnHVluBIAUo&ab_channel=SugababesOfficial (cit. 17.4.2023).

⁴ *acting out of character*, kurátor Adam Smolek, Galerie Průchod, Brno, 2022.

jsou s láskou spojeny. Skrze galerijní instalaci jsem se vypořádával s vlastními pocity zmatku a nejistoty, které mohou být součástí lásky, a sdílel své pocity s diváky a divačkami.

Při práci se složitým venkovním prostorem galerie Průchod jsem zohlednil specifika tohoto prostoru a zjednodušil formu postav, které byly souběžně vystaveny v galerii Zaazrak|Dornych. Chapadla jsou vytvořena z recyklovaného textilu, sádry a kovové sítě s tím, že poté, co jsem je připevnil podložkami a vruty, jsem je dále dotvořil dalšími kusy textilu se sádrou tak, aby jakoby vycházela ze stěny. Struktura textilu na chapadlech zůstává nezměněna, a já tak přetvářím stěny v galerii na morfující prostor, který dále mutuje a roste.



acting out of character, Galerie Průchod, Brno, 2022
textil, sádra, kov, různé velikosti

III.

be mine and everything will be fine

*This might get a little messy. I'm sure
Heads rolling for the one i adore
This may become a little brutal if i'm honest
But it's any—anything for you my dear, i promise*

*You know i like you
And everyone who gets in my way, darling
Might get a handful of some shit
Or stay Heavy—hearted.*

*Because it's cut—throat
To anyone who comes close
Be mine
And everything will be fine ⁵*

„Yandere“ Jazmin Bean je píseň, která pojednává o fenoménu „yandere“. Yandere je složeninou dvou japonských slov: *yanderu*, což znamená „být nemocný“, a *deredere*, které se používá pro „být zamilovaný“. Yandere označuje obvykle milého, starostlivého a nevinného člověka, který se později změní v někoho, kdo projevuje extrémní, často násilnou nebo psychotickou oddanost svému milostnému protějšku.⁶ Píseň má temnou atmosféru, která je dále podpořena videoklipem, jenž vyzdvihuje pocit nebezpečí, které může posedlost vztahem přinést. Píseň tematizuje (nebezpečnou) lásku a posedlost, která může mít až fatální důsledky.

Pro instalaci v galerii Zaazrak|Dornych opět inscenuji postavy ženicha a nevěsty.⁷ V této kapitole jejich příběhu jsem vyšel ze zmíněné písně. Zároveň zde tematizují vizi nenaplnitelné budoucnosti, kterou si s sebou nesou od svého dětství, a internalizovanou heteronormativu, která tuto moji vizi zformovala. Skrze postavy ženicha a nevěsty, jejichž končetiny a krky se navzájem propojují, zpracovávám své vlastní pocity až nepříjemného prorůstání druhou osobou. Postavy jsou oděné do kostýmů, oblečení jím tvoří ztvrdlý textil, který jim obepíná tělo jako kůže lidské tělo. Figury ženicha a nevěsty tak už nejsou jen prázdné skořápky, jako v předchozí instalaci v 123Gallery, a my vnímáme jejich bytnost a charakter. Výslednou kompozici obou těl lze interpretovat i jako akt zrcadlení, kterým projektujeme sami sebe do svého protějšku. Postavy se nyní rozvinuly z jednoduchých asociací do hmotného znázornění situace.

⁵ Jazmin Bean, „Yandere“, video, 3:38 min., *YouTube*, nahráno uživatelem jazminbean90, 13. září 2021, https://www.youtube.com/watch?v=vGXWVAsgoQ&ab_channel=JazminBeanVEVQ (cit. 17.4.2023).

⁶ „Yandere“, *Dictionary.com*, <https://www.dictionary.com/e/fictional-characters/yandere/> (cit. 17.3. 2023).

⁷ *be mine and everything will be fine*, kurátor Šimon Kadlčák, Zaazrak|Dornych, Brno, 2022.

Bezhlavé figury jsou vytvořené z bílého textilu, sádry a konstrukce z dřevěných latí a kovové sítě. Velikost postav je odvozena z mého vlastního těla a později lehce nadsazena. V galerii nevytvářím instalační kompozice o více objektech a ani tuto sochu nedoplňuji o další objekty. Vystavuji pouze sochu jako vyjádření představy o vztahu dvou lidí, kteří do sebe prorůstají, a stávají se tak jednotnou sochařskou kompozicí.



be mine and everything will be fine, Zaazrak|Dornych, Brno, 2022
textil, sádra, dřevo, kov, 195 x 130 cm

IV. love rhymes with fuck you

*You stole my sanity.
Limbs smashing like a symphony.
Your fingers down my spine..
I'm caving in tonight.
Shut up and tie me up.
Your trash but it feels like love.*

*I know you want me, I want you too.
You're feelin' frisky, I'm feelin' you.
You feel me up, I'm goin' down.
You can fuck me til the sun comes up.⁸*

Love Rhymes With Fuck You od Jeffree Star je píseň, ve které zpěvák popisuje bolestný rozpad vztahu. Text písně obsahuje mnoho silných emocí, které vyjadřují zpěvákovy pocity frustrace a bolestnou zkušenost nevydařeného vztahu, který pokračuje v nepříjemných situacích dál. Inspirován touto písní a zkušenostmi nabytými v uplynulém období jsem vstoupil do Galerie Mladých. Ve čtvrté kapitole⁹ mého projektu se dostáváme ke konci mého příběhu. Ve finální instalaci upouštím od přebytečných materiálů, a takto se i já oprošťuji od tíživých vzpomínek. V instalaci se zbavuji sádry a zůstávám především u textilu. Opustil jsem i motiv práce s prostorem a soustředil veškerou pozornost na své dvě postavy, které se zde od sebe dramaticky oddělují. Instalace neukazuje průběh souboje a následného odtržení, ale inscenuje oslabené postavy jako už od sebe oddělené a napojené chapadly na okolí. Scéna může připomínat místo, kde se událo něco zlého, bolestného a násilného, byť konkrétní detaily této události si musí divák či divačka domýšlet. Jako součást vyznění díla a hutné atmosféry — něčeho zlého ve vzduchu — vnímám i společenské normy a tlaky. V prostoru vytvářím jakési bezčasí, skrze které se dostávám k rozřešení celého příběhu. Postavy odtržené od sebe leží v galerii jako mrtvolky, a tím se oddělují od společenských požadavků.

Postavy-loutky jsem vytvořil z polystyrenového jádra následně obaleného molitanem a textilem. Textil na loutky připevňuji špendlíky, trochu tak působí i jako voodoo panenky. Jednotlivé části končetin jsou spolu propojeny pouze uzly z textilu, které takto vytváří pohyblivé klouby postav. Z jednotlivých kusů loutek vychází textilní extenze, kterými jsou přivázány do prostoru tak, jako bývají loutky připevněny ke svému kříži, přes který je majitel ovládá. V barevnosti jsem celou scénu posunul do tmavších odstínů, které reflektují temnější vyústění projektu.

⁸ Jeffree Star, „Love Rhymes with Fuck You“, video, 4:03 min., *YouTube*, nahráno uživatelem IWorshipPunkRock, 18. březen 2013, https://www.youtube.com/watch?v=DrEjZVSsW0M&ab_channel=Sherlock (cit. 17.4.2023).

⁹ *love rhymes with fuck you*, kurátor Ivana Hrončeková, Galerie Mladých TIC, Brno, 2023.

Závěr

Výsledkem projektu je proces ohledávání lidských vztahů, zhmotněný ve čtyřech kapitolách příběhu, ve kterých popisuji svůj přístup ke společenským normativitám, které jsem představil ve čtyřech různých galerijních prostorech. Skrze mnou vytvořené postavy ženicha a nevěsty spolu s diváky a divačkami hledám nová vztahová východiska oproštěná od internalizovaných společenských tlaků. V osobní rovině pro mě projekt představoval terapii, která mi pomohla přenést se přes negativní vzpomínky a zpracovat a překonat těžké životní situace, ve kterých jsem se nacházel. Sdílením svých pocitů ve formě svého uměleckého díla jsem chtěl poukázat na společenské rituály, které mě a společnost ovlivňují, inspirovat a pomoci ostatním lidem v podobných životních situacích.

OBRAZOVÁ ČÁST



loutka, textil, polystyren, molitan, špendlíky, 190 x 190 cm, 2023